

Ovlaštenje Šumarskog fakulteta za obavljanje poslova ispitivanja i ocjenjivanja sukladnosti drvnih ploča za opću uporabu

Uvod

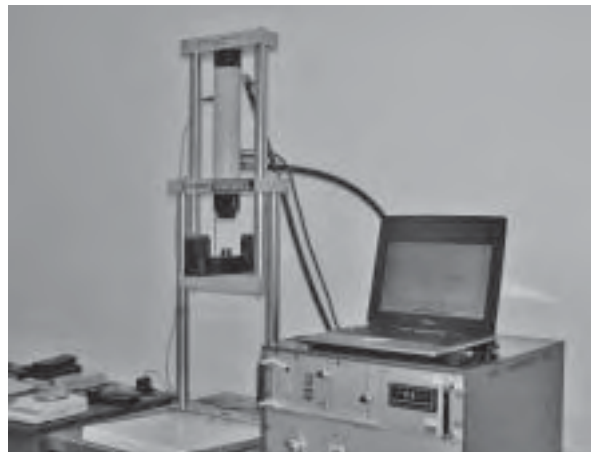
Gotovo istodobno s izlaskom rada *Uspostava i razvoj hrvatskog sustava kontrole kvalitete drvnih ploča utemeljenog na europskoj tehničkoj regulativi* (Jambreković i sur., 2011) iz tiska, u Narodnim novinama br. 24/2011. objavljen je i Pravilnik o tehničkim zahtjevima za drvene ploče za opću uporabu. U radu je dan pregled hrvatskog sustava od osamostaljenja Republike Hrvatske te opisano razdoblje intenzivnog razvoja sustava, razdoblje nestabilnosti sustava, u kojemu nije bila moguća implementacija europske tehničke regulative, te u konačnici stanje sustava koji praktički više nije postojao. Osnovni je problem bila zamjena tehničkih pravila utemeljenih na normama bivše države tehničkim propisima s implementiranim europskim normama. U pokušaju donošenja Tehničkog propisa za drvene ploče, koji je iniciralo Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva (MRRŠVG), više od godine dana nije postignut konsenzus, zbog primjene drvnih ploča i u području opće uporabe i u području graditeljstva. Prognoze su bile da će sustav ostati tako nedefiniran sve do ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, što se prema optimističnim prognozama može očekivati najranije krajem 2012. godine. Donošenjem Pravilnika o tehničkim zahtjevima za drvene ploče za opću uporabu učinjen je veliki korak naprijed u zaštiti domaćih potrošača drvnih ploča, no, što je još važnije, i ostvarena pretpostavka za osiguranje kvalitetnih materijala za proizvođače finalnih proizvoda namijenjenih europske i svjetskom tržištu. Donošenje Pravilnika također je veliki iskorak Uprave za drvenu industriju, u sklopu Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, koja je pokazala da ima kritičnu masu kvalitetnih kadrova za implementaciju europske tehničke regulative te podršku znanstveno-nastavnih, stručnih i ostalih institucija u ustrojavanju jake baze mjerodavne za kompletno područje drva i drvene tehnologije. Pravilnik je također prvi tehnički dokument u kojemu je priznat ovlašten inženjer drvene tehnologije, jer voditelj ovlaštenog laboratorija i njegov zamjenik moraju biti ovlašten inženjeri drvene tehnologije u sklopu Hrvatske komore inženjera šumarstva i drvene tehnologije.

Laboratorij za drvene ploče

Šumarski fakultet u Zagrebu, u sklopu Zavoda za tehnologije materijala, odnosno Laboratorija za drvene ploče (LAP), praktički još od osamostaljenja Republike Hrvatske (RH) obavlja sustavnu kontrolu kvalitete drvnih ploča na hrvatskom tržištu te provodi implementaciju europske tehničke regulative u područje drvnih materijala i edukaciju.

Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu dobio je do sada od Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo (DZNM) tri rješenja o ovlaštenju i dva rješenja Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva. Rješenja se odnose na certificiranje ploča iverica za opću uporabu i graditeljstvo prema Naredbi o obveznom certificiranju ploča iverica za opću uporabu i graditeljstvo iz 1983. g. Voditelj Laboratorija za drvene ploče i stručna ovlaštena osoba za certificiranje ploča iverica od 1995. g. do 2001. godine bio je prof. dr. sc. Vladimir Bruči.

Potom je do 2009. g. voditelj Laboratorija i stručna ovlaštena osoba bio izv. prof. dr. sc. Vladimir Jambreković. Iste godine Laboratorij za drvene ploče prestaje s certificiranjem ploča iverica prema tehničkom pravilu naslijeđenome od bivše države i u sklopu Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva razvija tehnički propis za drvene ploče s implementiranim europskim normama koji treba za-

Uređaj za ispitivanje mehaničkih svojstava drvnih ploča

Perforatorski uređaj za ispitivanje slobodnog formaldehida prema HRN EN 120

mijeniti potpuno neprihvatljivo tehničko pravilo. U poslovima certificiranja ploča iverica za opću uporabu i graditeljstvo Šumarski fakultet je prvi i jedini ovlaštenu laboratorij u Republici Hrvatskoj. LAP je od 1996. g. bio ovlašten za te poslove i odlukom Ministarstva gospodarstva za obavljanje poslova ispitivanja i izdavanja uvjerenja o kvaliteti svih drvnih ploča.

Neovisno o ovlaštenjima, Laboratorij za drvene ploče već je dvadesetak godina vodeći subjekt u RH u poslovima ispitivanja drvnih ploča, izdavanja dokumentacije o svojstvima ploča, ekspertizama, edukacijama, savjetodavnim aktivnostima te svim ostalim poslovima vezanima za drvene ploče. LAP je od 2004. g. član i osnivač udruge Hrvatski laboratoriji CROLAB, koja je danas punopravni član udruge Europskih laboratorija EUROLAB-a.

Laboratorij ima pet članova koji u nastavnim, znanstvenim i stručnim aktivnostima potpuno pokrivaju cijelo područje drvnih materijala, od masivnog drva, kompozitnih materijala (usitnjeno drvo, uslojeno drvo) pa sve do kemije drva i kemijskih komponenata koje se primjenjuju u proizvodnji drvnih materijala. Tri člana LAP-a članovi su Hrvatske komore inženjera šumarstva i drvene tehnologije, a dva su članovi tehničkog odbora TO 89 Furniri i drvene ploče. Četiri su

Spektrofotometar za analizu slobodnog formaldehida

Analitički dio laboratorija

člana doktori iz područja drvnotehnoloških procesa i drvnih materijala, a jedan je magistar inženjer drvene tehnologije.

Ovlaštenje Šumarskog fakulteta

Potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva mr. sc. Božidar Pankreć, rješenjem KLASA: UP/I-310-01/11-01/1, URBROJ: 538-11-2/0278-11-6, od 1. travnja 2011. g., ovlastio je ŠUMARSKI FAKULTET za obavljanje poslova ispitivanja i ocjenjivanja sukladnosti drvnih ploča za opću uporabu. Rješenje je izdano na temelju članka 17. stavka 1. Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje sukladnosti (NN 20/10) i članka 16. stavka 2. Pravilnika o tehničkim zahtjevima za drvene ploče (NN 24/11). Ispitivanje i ocjenjivanje sukladnosti obavljat će se na Drvnotehnološkom odsjeku, Zavodu za tehnologije materijala, Laboratoriju za drvene ploče (LAP). Voditelj Laboratorija za drvene ploče i stručna odgovorna osoba za postupke ocjenjivanja sukladnosti jest izv. prof. dr. sc. Vladimir Jambreć. Stupanjem na snagu Pravilnika o tehničkim zahtjevima za drvene ploče, Šumarski fakultet je kao jedina institucija koja objedinjuje sveučilišno obrazovanje, znanstvenoistraživački i stručni rad te ima respektabilan tim eksperata za područje kompozitnih materijala, ponovno prva i jedina ovlaštena institucija. Navedeno će ovlaštenje biti nedvojbeno velik korak prema uspostavi sustava kvalitete drvnih ploča, koji je osnovna pretpostavka za proizvodnju finalnih proizvoda sukladnih europskim tehničkim načelima.

Osnovni elementi Pravilnika o tehničkim zahtjevima za drvene ploče (NN 24/11)

Ploče mogu biti stavljene na tržište i/ili na raspolaganje samo ako ispunjavaju tehničke zahtjeve propisane Pravilnikom o tehničkim zahtjevima za drvene ploče. Primjena tehničkih zahtjeva obuhvaćenih Pravilnikom i postupaka ocjenjivanja sukladnosti provodi se radi sigurnosti, zaštite života i zdravlja ljudi, domaćih životinja i biljaka, zaštite okoliša i prirode, zaštite potrošača i drugih korisnika. Tehnički zahtjevi za ploče kojima se osigurava zaštita života i zdravlja ljudi,

domaćih životinja i biljaka, zaštita okoliša i prirode te zaštite potrošača i drugih korisnika jesu fizikalni, mehanički i ekološki zahtjevi.

Za sve se ploče ispitivanjem određuju osnovna fizikalna svojstva, a to su debljina, gustoća i sadržaj vode. Za sve ploče proizvedene primjenom karbamid-formaldehidnih i melamin-formaldehidnih smola ili njihovih modifikacija obvezno je ispitivanje koncentracije slobodnog formaldehida. Za ploče iverice, OSB ploče, MDF ploče i ploče vlaknatice obvezno je ispitivanje savojne čvrstoće i modula elastičnosti savojne čvrstoće te vlačne čvrstoće (čvrstoće raslojavanja). Za uslojene ploče obvezno je ispitivanje savojne čvrstoće, modula elastičnosti savojne čvrstoće te kvalitete slijepljenog spoja. Za ploče iverice, OSB ploče, MDF ploče i ploče vlaknatice obvezno se ispituje bubrenje. Pločama za uporabu u vlažnim uvjetima obvezno se ispituje otpornost na uvjete povišene relativne vlage. Pločama za uporabu u ekstremnim klimatskim uvjetima obvezno se ispituje otpornost na ekstremne klimatske uvjete.

Proizvođač može na temelju pisanog ovlaštenja ovlastiti fizičku ili pravnu osobu osnovanu u Republici Hrvatskoj za svog ovlaštenog zastupnika. Uvoznik je obvezan na tržište Republike Hrvatske puštati samo ploče sukladne odredbama ovog Pravilnika. Prije puštanja ploča na tržište, uvoznik mora biti siguran da je proizvođač proveo odgovarajući postupak ocjenjivanja sukladnosti, da je sastavio tehničku dokumentaciju, te da su ploče praćene propisanim dokumentima te da zadovoljavaju zahtjeve propisane Pravilnikom. Kad pušta ploče na tržište, distributer mora strogo poštovati propisane zahtjeve. Prije stavljanja ploča na tržište distributer mora provjeriti jesu li ploče praćene propisanim dokumentima, uputama i podacima o sigurnosti na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu te da jesu proizvođač i uvoznik zadovoljili zahtjeve Pravilnika.

Ocjenjivanje sukladnosti ploča u smislu Pravilnika obuhvaća provedbu postupka ispitivanja ploča i ocjenjivanja sukladnosti na način da odgovaraju zahtjevima normi sadržanih u popisu iz priloga Pravilnika, a nakon provedbe poslova određenih tim normama. Tijelo za ocjenjivanje sukladnosti ploča, ovlašteno za provedbu zadataka u smislu odredaba ovog Pravilnika, provodi postupke ocjenjivanja sukladnosti na temelju zahtjeva proizvođača ili njegova ovlaštenog zastupnika. Tijelo za ocjenjivanje sukladnosti i podnositelj zahtjeva uredit će pisanim ugovorom međusobna prava i obveze u svezi s izdavanjem isprava o sukladnosti.

Proizvođač ili druga osoba koja stavlja ploče na tržište i/ili u uporabu prije njihova stavljanja na tržište i/ili uporabu mora:

- osigurati provedbu postupaka ocjenjivanja sukladnosti ploča s propisanim tehničkim zahtjevima,
- osigurati izvještaj o ispitivanju te potvrdu o sukladnosti ploča,
- izraditi i čuvati tehničku dokumentaciju proizvoda u propisanom opsegu, obliku i rokovima.

Potvrdu o sukladnosti izdaje ovlašteno tijelo za ocjenjivanje sukladnosti na zahtjev proizvođača ili njegova ovlaštenog zastupnika. Potvrdom o sukladnosti potvrđuje se da su provedene, odnosno da se u postupku ocjenjivanja sukladnosti provode propisane radnje, da je u tom postupku potvrđena sukladnost ploča s odgovarajućim tehničkim specifikacijama te da se proizvod može staviti na tržište i rabiti. Potvrda o sukladnosti može se izdati samo na temelju provedenih ispitivanja i izdanog izvještaja o ispitivanju.

Ovaj se Pravilnik kao tehnički propis temelji na primjeni 54 europske norme koje su kao usklađene izvorne norme prihvaćene u RH kao HRN EN norme.

izv. prof. dr. sc. Vladimir Jambrekić